

Стрекалов А.Е. Актуальные аспекты правового статуса несовершеннолетнего субъекта преступления.-Статья.

В статье рассматриваются вопросы, касающиеся уголовной ответственности несовершеннолетних лиц с умственной отсталостью, не связанной с психическими заболеваниями. На основе исследованного материала делается вывод о необходимости закрепления понятия возрастной вменяемости в уголовном праве Украины.

Ключевые слова: несовершеннолетний, субъект преступления, вменяемость, календарный возраст, подросток

Strekalov A.E.

Criminal responsibility of the minors is the subject of this issue. On the basis of Ukrainian criminal doctrine and legislation analysis the author proposes to include characteristics of age recklessness into legal practice

Keywords: minor, subject of crime.

УДК 349.22

*Андрейчук Т.В.,
суддя Оболонського районного суду міста Києва*

ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ В РЕГУЛЮВАННІ ТРУДОВИХ ПРАВ СУДДІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

В статті визначено класифікаційний перелік юридичних гарантій регулювання трудових прав суддів з врахуванням спеціальних критеріїв для поділу на окремі види, котрі детально охарактеризовано, з метою їх єдиного розуміння задля подальшого розвитку правового регулювання службово-трудової діяльності відповідної категорії працівників.

Ключові слова: юридичні гарантії, судді, судові органи України, класифікація, спеціальні критерії, реалізація трудових прав, правосуддя.

Важливим для дослідження є визначення та характеристика класифікаційного переліку юридичних гарантій реалізації трудових прав працівниками судових органів, котрий являє собою систему розподілу спеціальних економічних, нормативно-правових, організаційно-правових, процесуально-правових засобів, умов, методів та прийомів забезпечення здійснення суддями трудових прав, що складають об'єкт дослідження, відповідно до виділених спільних ознак на окремі форми, види та групи. Класифікація юридичних гарантій реалізації трудових прав працівниками судових органів важлива для використання на теоретичному та практичному рівнях з огляду на необхідність удосконалення їх змісту та сутності в межах загального та спеціального трудового законодавства, наукових здобутків навчальних дисциплін (теорії трудового права, судових та правоохоронних органів, тощо).

Визначення класифікаційного переліку юридичних гарантій регулювання трудових прав суддів на сьогодні є малодослідженим питанням, що негативним чином впливає на сучасне правове врегулювання діяльності суддів. Юридичні гарантії трудових прав є предметом дослідження багатьох вчених, серед яких варто відзначити: С.М. Тимченко, О.М. Мартинова, М.І. Іншина, тощо. Проте, враховуючи відсутність належного правового регулювання юридичних гарантій в регулюванні трудових прав суддів, означені питання потребують додаткового дослідження та доопрацювання.

Метою даної статті є визначення єдиного та повного класифікаційного переліку юридичних гарантій трудових прав суддів. Для досягнення поставленої мети в статті необхідно вирішити такі основні завдання: виділити та охарактеризувати основоположні критерії класифікаційного поділу; на основі аналізу наукових надбань, положень державного та міжнародного законодавства сформувати класифікаційний перелік юридичних гарантій трудових прав суддів.

Слід зазначити, що єдиного, універсального та однозначного підходу до класифікації юридичних гарантій реалізації трудових прав працівниками судових органів на даний момент не вироблено, тому наукові дослідники та практики використовують різні класифікаційні критерії. Так, ґрунтовне дослідження класифікації юридичних гарантій службово-трудої діяльності державних службовців провів М.І. Іншин, отже взявши за основу його висновки щодо державних службовців, вважаємо за необхідне виділити особливості для окремої категорії працівників – суддів. Так М.І. Іншин констатує: «Зважаючи на те, що, по-перше, основою будь-якої системи повинна бути класифікація її складових; по-друге, класифікація юридичних гарантій допомагає з'ясувати не лише їх види, а й сутність, пропонуємо юридичні гарантії службово-трудої діяльності класифікувати за такими критеріями, як: 1) суб'єкт їх прийняття; 2) юридична сила правового акту яким вони передбачені; 3) правове становище службовця, для якого вони встановлені; 4) спрямування гарантій; 5) форма зовнішнього вираження гарантій; 6) ступінь визначеності; 7) різновид правових норм, якими вони визначаються; 8) об'єкт охорони та захисту; 9) етап проходження державної служби» [1, с.177]. На наш погляд, М.І. Іншин досить повно зазначає класифікаційні критерії, котрі слід застосувати для розмежування юридичних гарантій реалізації трудових прав суддів на окремі види. Ми пропонуємо доповнити перелік критеріїв наступними елементами: характер юридичних гарантій; етапи розитку службово-трудої правовідносин; залежно від правового становища працівника державних органів, тощо. Також слід зазначити, що класифікаційний перелік не є вичерпним з огляду на реформування трудового законодавства, в процесі котрого можуть з'являтися нові засоби, умови, методи та прийоми забезпечення здійснення трудових прав, свобод та законних інтересів суддів.

1. Так, на основі наукового дослідження М.І. Іншина слід зазначити, що за таким критерієм як суб'єкт прийняття (застосування) юридичні гарантії службово-трудої діяльності суддів встановлюються:

1) міжнародними інституціями (Генеральна Асамблея ООН, РС, МОП, тощо);

Наприклад, слід звернути увагу на Рекомендацію Ради Європи № (94) 12 від 13.10.1994 року «Незалежність, дієвість та роль суддів» рекомендує урядам держав-членів ужити всіх необхідних заходів або зробити їх більш ефективними з тим, щоб піднести роль як кожного окремого судді, так і всього суддівського корпусу в цілому, та зміцнити їхню незалежність і дієвість, зокрема, через застосування таких принципів: Принцип I - Загальні принципи, що мають відношення до незалежності суддів. Гарантами цього можуть бути, наприклад: спеціальний незалежний та компетентний орган, від якого уряд отримує поради і втілює їх на практиці; або право особи подавати до незалежного органу апеляцію з метою оскаржити рішення; або орган влади, який приймає рішення про заходи запобігання будь-якому неправомочному та незаконному впливу. Принцип II - Повноваження суддів; Принцип III - Відповідні умови праці; Принцип IV - Об'єднання; Принцип V - Зобов'язання суддів; Принцип VI - Невиконання обов'язків і дисциплінарні порушення» [2].

2) Верховною Радою України;

Наприклад, Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993 № 3781-ХІІ передбачено систему особливих гарантій державного захисту працівників судових органів, а саме Розділ II містить спеціальні заходи безпеки [3]. Також, відповідний законодавчий акт розмежовує діяльність органів які приймають рішення про вжиття (ст.14); які здійснюють заходи забезпечення безпеки (ст.15); визначає їх права і обов'язки (ст.18); встановлює відповідальність за невиконання передбачених обов'язків (Розділ IV).

3) Пленумом Верховного Суду України;

Наприклад, п. 4 Постанови Верховного Суду України «Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві» від 18.06.1999 року №10 містить положення про те, що: «Відповідно до ст.16 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» та ст.22 Закону «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» у разі надходження письмової чи усної заяви особи, яка має право на державний захист, за наявності загрози життю, здоров'ю, житлу чи майну цієї особи або її близьких родичів голова суду або суд, у провадженні якого перебуває справа, зобов'язаний негайно прийняти постанову (ухвалу) про застосування заходів безпеки» [4].

4) Вищою кваліфікаційною комісією суддів України;

«Прийнятий Верховною радою Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 року, що став першим етапом в реформуванні українського судочинства, закріпив статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України як постійно діючого органу в системі судоустрою України. ... Відповідно до Закону Вищу кваліфікаційну комісію суддів України бу-

ло наділено повноваженнями добору суддів, спеціальної підготовки суддів та дисциплінарного провадження щодо них» [5].

5) Вищою радою юстиції;

Відповідний державний орган уповноважений здійснювати дисциплінарне провадження стосовно суддів Верховного Суду України та суддів вищих спеціалізованих судів у порядку, встановленому Законом України «Про Вищу раду юстиції» [6];

6) Президентом України;

Так, ч.5 ст. 126 Конституції України містить положення про те, що, що суддя звільняється з посади органом, що його обрав (Верховна Рада України) або призначив (Президент України), у разі, зокрема, порушення суддею вимог щодо несумісності, порушення суддею присяги. В свою чергу, ч.22. ст. 108 Президент України призначає третину складу Конституційного Суду України [7]. Також, 17 січня 2011 року Президент України видав відповідний указ, яким доручив прискорити формування Національної школи суддів України на базі Академії суддів України [8].

7) Радою суддів України;

Відповідно до п. 6 ст. 122 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»: «Рада суддів: здійснює контроль за організацією діяльності відповідних судів, заслуховує інформацію голів цих судів про діяльність судів, інформацію Голови Державної судової адміністрації України з питань організаційно-матеріального забезпечення відповідних судів; розглядає питання правового захисту суддів, соціального захисту і побутового забезпечення суддів та їхніх сімей, заслуховує з цих питань представників Державної судової адміністрації України, приймає відповідні рішення; вносить подання Вищій раді юстиції щодо призначення суддів на адміністративні посади в судах та звільнення їх з таких посад; визначає на основі поданих зборами суддів пропозицій щодо делегатів на конференцію суддів, склад відповідної конференції суддів виходячи з досвіду роботи кандидатів у делегати та їх авторитету; звертається з пропозиціями щодо вирішення питань діяльності відповідних судів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; приймає інші рішення з питань, віднесених до її повноважень» [9]. Додатково слід зазначити, що існують наступні державні органи: Рада суддів загальних судів, Рада суддів адміністративних судів, Рада суддів господарських судів.

8) Державною судовою адміністрацією України;

Наприклад, «Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 6 березня 2013 року розглянув та підтримав проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою посилення державного захисту суддів», який був поданий Міністерством юстиції України. Відповідний законопроект був розроблений Державною судовою адміністрацією України та погоджений Радою суддів України. Законопроект спрямований на посилення державного захисту суддів та їх близьких родичів. З цією метою відповідним проектом закону запропоновано внести зміни до законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державний захист пра-

цівників суду і правоохоронних органів», «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінального кодексу України» [10].

2. Наступний критерій полягає у виокремленні юридичних гарантій реалізації трудових прав суддів залежно від юридичної сили правового акту, яким вони передбачені.

У відповідності до означеного вище класифікаційного критерію, слід зазначити думку О. М. Мартинової, котра зазначає, що: «нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суддів місцевих загальних судів, вважається за доцільне класифікувати наступним чином: Конституція України; закони України; укази і розпорядження Президента України; акти Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим; постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади; постанови Пленуму Верховного Суду України; накази Державної судової адміністрації України; рішення Вищої ради юстиції; акти центральних та місцевих органів виконавчої влади; рішення органів місцевого самоврядування; загальновизнані принципи та норми міжнародного права, міжнародні договори» [11, с.591].

На наш погляд, на основі аналізу положень державного та міжнародного законодавства слід доповнити означений вище висновок О.М.Мартинової для виокремлення наступних юридичних гарантій реалізації трудових прав суддів за юридичною силою правового акту наступним чином:

1) закріплені у міжнародних законодавчих актах та договорах, ратифікованих Україною;

Адже, відповідно до положення ст. 81 КЗпП України «Якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, в яких бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що їх містить законодавство України про працю, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди» [12].

2) закріплені у Конституції України: «Держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. В Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів» [7] відповідно до положення, визначеного ч. 1 ст. 130 Конституції України.

3) закріплені у кодифікованих законодавчих актах;

Як зазначає О.М. Мартинова «одним важливим кодифікованим нормативно-правовим актом, що регулює діяльність суддів місцевих загальних судів, є Кодекс адміністративного судочинства України, призначенням якого згідно ст.1 є визначення юрисдикції, повноважень судів щодо розгляду адміністративних справ» [11, с.593].

4) закріплені у державних законодавчих актах;

Основоположним законодавчим актом, котрий об'єднав у собі всі норми щодо правового регулювання діяльності судових органів і суддів в Україні, є Закон України «Про судоустрій і статус суддів».

5) закріплені у підзаконних нормативно-правових актах, до яких відносяться акти Президента та Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, тощо;

6) закріплені у локальних підзаконних нормативно-правових актах, що вироблені для працівників апарату визначеного суду.

Наприклад, Правила внутрішнього трудового розпорядку для суддів та працівників апарату Токмацького районного суду Запорізької області містять визначення основних прав та обов'язків суддів та працівників суду, та працівників апарату Токмацького районного суду Запорізької області [13].

Додатково слід зазначити, що нормативно-правові акти, що встановлюють юридичні гарантії реалізації трудових прав суддів поділяються на загальноправові та галузеві (спеціальні).

3. Залежно від правового становища працівника судових органів юридичні гарантії реалізації трудових прав законодавцем передбачені для:

1) суддів загальної юрисдикції;

Особливості професійної діяльності суддів загальної юрисдикції Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Прикладом, ст. 20 зазначеного нормативно-правового акту визначає порядок призначення суддів на адміністративні посади.

2) суддів конституційної юрисдикції;

Особливості професійної діяльності суддів Конституційного суду врегулює Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 № 422/96-ВР [14].

3) працівників апарату суду.

У відповідності до означеного класифікаційного критерію слід зазначити, що судова система України складається з усіх судів України заснованих на єдиних засадах організації і діяльності, тому «гарантії незалежності суддів, включаючи заходи їх правового захисту, матеріального та соціального забезпечення, поширюються на всіх суддів України» [15, с.76].

4. Наступний критерій полягає у спрямуванні юридичних гарантій, передбачених у державному законодавстві для суддів. Наприклад, М.І. Іншин виділяє наступні класифікаційні елементи за відповідним критерієм для державних службовців: «За таким критерієм як спрямування гарантій, їх можна об'єднати у дві групи: 1) юридичні гарантії забезпечення виконання покладених на державних службовців завдань, функцій та повноважень (передбачення обмежень, застосування контрольно-наглядових засобів, розгляду звернень громадян, передбачення відповідальності тощо); 2) юридичні гарантії забезпечення реалізації покладених на державних службовців завдань, функцій та повноважень (чітка структура, чіткі повноваження, розмежування компетенції, зарплата та інші види соціального захисту тощо» [1, С.179]. На наш погляд, відповідний перелік застосовується й для суддів.

5. Юридичні гарантії за характером поділяються на наступні:

- стимулюючі - передбачають сприятливі умови для здійснення трудових функцій суддями за допомогою додаткових привілеїв, прав, засобів матеріального заохочення (премій, надбавок), тощо;

Наприклад, за рахунок держави суддям гарантується матеріальне та соціальне забезпечення, відповідно до положення ст. 130 Конституції України.

- захисні – передбачають засоби безпеки для захисту судей та членів їх сімей;

Наприклад, захист прав суддів відбувається на основі Постанови Верховного Суду України «Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві» від 18.06.1999 року №10, Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

- попереджувальні - спрямовані на попередження та припинення порушень трудових обов'язків суддями за допомогою встановлення додаткових, спеціальних обмежень та вимог;

Відповідно до вимог ч. 2 ст. 16 Закону України «Про Конституційний Суд України», судді Конституційного Суду України не можуть належати до політичних партій та профспілок, мати представницький мандат, брати участь у будь-якій політичній діяльності, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої» [14].

- організаційні - спрямовані на врегулювання трудового процесу та виконання професійної діяльності членами одного трудового колективу в межах визначеного судового органу;

Статтею 7 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначено порядок призначення суддів Конституційного Суду України Верховною Радою України.

- процесуальні - передбачають засоби здійснення трудових функцій суддею та працівниками судового апарату в процесі судового засідання.

6. За формою зовнішнього вираження юридичні гарантії трудових прав суддів поділяються на:

1) принципи трудового права загальні (визначені Конституцією та КЗпП України) та спеціальні (визначені Законом України «Про судоустрій і статус суддів»); 2) повноваження судді; 3) пільги та компенсації; 4) заходи захисту (забезпечення безпеки судді та членів його родини); 5) заохочення матеріального (премії і/або надбавки) або морального (кар'єрний зріст) характеру; 6) додаткові обмеження та вимоги; 7) контроль та нагляд; 8) присяга; 9) випробування; 10) стажування; 11) атестація; 12) дисциплінарна відповідальність.

7. За таким критерієм як ступінь визначеності, юридичні гарантії трудових прав суддів можна об'єднати у такі групи: 1) основні, які визначені трудовим загальним та спеціальним законодавством України; 2) додаткові, які визначені у трудовому договорі між судовим органом та працівни-

ком; 3) локальні, визначені для суддів та працівників судового апарату окремого суду.

8. Для того, щоб виділити юридичні гарантії трудових прав суддів залежно від різновиду правових норм, якими вони визначаються, слід взяти за основу наукове твердження М.І.Іншина [1, с. 180-181], ізауважити, що вони поділяються на:

1) ті, що врегульовані матеріальними нормами;

Наприклад, до матеріальних гарантій забезпечення професійної діяльності суддів слід віднести: основні принципи: незалежність, рівність, самостійність, тощо; повноваження суддів, визначені Законом України «Про судоустрій та статус суддів» ; обмежень та додаткові вимоги.

2) ті, що регульовані процесуальними нормами.

9. Залежно від етапів розвитку трудових правовідносин юридичні гарантії трудових прав суддів логічно поділити на ті, що забезпечують їх реалізацію;

1) при виникненні службово-трудоових правовідносин;

Розділ IV Закону України «Про судоустрій та статус суддів» врегулює порядок зайняття посади судді суду загальної юрисдикції шляхом встановлення вимог до кандидатів на посаду судді (ст.64), окремого порядку добору кандидатів на посаду судді (ст. 65), порядку призначення на посаду судді вперше (ст.66), порядку переведення судді до іншого суду в межах п'ятирічного строку (ст. 73), тощо.

2) розвитку службово-трудоових правовідносин;

Наприклад, ст. 20 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» визначає порядок призначення суддів на адміністративні посади, тощо.

3) припиненні службово-трудоових правовідносин.

Наприклад, ст. 23 Закону України «Про Конституційний Суд України» містить підстави звільнення з посади судді Конституційного Суду України, в свою чергу, ст. 24 зазначеного нормативно-правового акту визначає порядок дострокового звільнення з посади Голови Конституційного Суду України, заступника Голови Конституційного Суду України за їх заявами, тощо.

10. Юридичні гарантії трудових прав суддів залежно від об'єкту охорони та захисту слід структурувати наступним чином:

1) спрямовані на охорону та захист інтересів судді;

Положення ст.3 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993 № 3781-ХІІ [3] врегулює право працівників суду, правоохоронних органів та їх близьких родичів щодо заходів державного захисту.

2) спрямовані на охорону та захист інтересів держави;

3) спрямовані на охорону та захист прав, свобод та законних інтересів представників населення України.

У відповідності до положення ст. 7 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»: «Кожному гарантується захист його прав, свобод та закон-

них інтересів незалежним і безстороннім судом, утвореним відповідно до закону» [9].

На наш погляд, відповідна класифікація юридичних гарантії реалізації трудових прав суддів є досить повною та має перспективи подальшого розвитку в межах реформування трудового законодавства. Слід законодавчо визначити вичерпний перелік юридичних гарантії реалізації трудових прав, свобод та інтересів працівників судових органів влади в межах одного нормативно-правового акту – Закону України «Про судоустрій та статус суддів», окрема Глава котрого регулюватиме саме трудо-правове становище відповідної категорії працівників, задля здійснення справедливого, ефективного правосуддя, як наслідок, утвердження авторитет у судових органів, закріплення суспільної поваги до судових рішень.

Література:

1. Іншин М.І. Класифікація юридичних гарантії службово-трудової діяльності державних службовців / М.І. Іншин // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2009. – Т. 22 (61). – № 2. с.177-183.
2. Рекомендація N (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» Рада Європи, Комітет Міністрів Ради Європи; Рекомендації, Міжнародний документ від 13.10.1994 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Електронний ресурс. [Режим доступу]: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_323/card6#Public
3. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів / Верховна Рада України; Закон від 23.12.1993 № 3781-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст.50.
4. Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві / Верховний Суд; Постанова від 18.06.1999 №10 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Електронний ресурс. [Режим доступу]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-99>
5. Історія Вищої кваліфікаційної комісії суддів України // Вища кваліфікаційна і комісія суддів України. Офіційний веб-сайт. Електронний ресурс. [Режим доступу]: <http://www.vkksu.gov.ua/ua/about/istoriya-vishoi-kvalifikatsiynoi-komisii-suddiv-ukraini/>
6. Про Вищу раду юстиції / Верховна Рада України; Закон від 15.01.1998 № 22/98-ВР // Відомості Верховної Ради України.-1998.- № 25. – Ст. 146.
7. Конституція України / Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради Українию - 1996 р.-№ 30.-Ст. 141.
8. Про Національну школу суддів України // Національна школа суддів України. Офіційний веб-сайт. Електронний ресурс. [Режим доступу]: <http://www.nsj.gov.ua/ua/about/>

9. Про судоустрій і статус суддів // Верховна Рада України; Закон від 07.07.2010 № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України.-2010.- № 41, / № 41-42; № 43; № 44-45 /, стор. 1468.-Ст.529.
10. Кабінет Міністрів України підтримав зміни до законодавства щодо посилення державного захисту суддів // Вищий адміністративний суд України. Офіційний веб-сайт. Електронний ресурс. [Режим доступу]: http://www.vasu.gov.ua/ua/imp_sub.html?_m=publications&_t=rec&id=2759
11. Мартинова О.М. Нормативно-правове забезпечення діяльності суддів місцевих загальних судів у провадженні в справах про адміністративні правопорушення / О. М. Мартинова // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 590–595 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11mompar.pdf>
12. Кодекс законів про працю України / Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР.-1971 р.-/ Додаток до N 50 /
13. Правила внутрішнього трудового розпорядку для суддів та працівників апарату Токмацького районного суду Запорізької області // Судова влада України. Офіційний веб-портал. <http://court.gov.ua/sud0824/dock4/>
14. Про Конституційний Суд України / Верховна Рада України; Закон від 16.10.1996 № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 49. – Ст.272.
15. Тимченко С.М. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник / С.М. Тимченко. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 304с.

Андрейчук Т.В. Юридические гарантии в регулировании трудовых прав судей: особенности и классификация. – Стаття.

В статье определен классификационный перечень юридических гарантий регулирования трудовых прав судей с учетом специальных критериев для разделения на отдельные виды, которые подробно охарактеризованы, с целью их единого понимания для дальнейшего развития правового регулирования служебно-трудовой деятельности соответствующей категории работников.

Ключевые слова: юридические гарантии, судьи, судебные органы Украины, классификация, специальные критерии, реализация трудовых прав, правосудие.

Andreychuk T.V. Legal guarantees in the regulation of the labor rights of judges: features and classification. - Article.

The article defined the classification list of legal regulation of labor guarantees the rights of judges with regard to the special criteries to split into separate species, which are described in detail, with a view to a common

understanding for the further development of the legal regulation of the employment service and the category of workers.

Keywords: legal guarantees, the judges, the judicial authorities of Ukraine, classification, special criteries, implementation of labor rights, justice.

УДК 349.2

*А.М. Аргунова,
здобувач Науково-дослідного інституту правового забезпечення
інноваційного розвитку Національної академії правових наук України*

ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

У статті досліджено особливості трудових відносин працівників державної служби. Проаналізовано питання доцільності поширення загальних норм трудового права на державних службовців. Доведено, що визнання адміністративно-правової природи праці державних службовців негативно позначиться на їх становищі як суб'єктів трудових правовідносин.

Ключові слова: державна служба, державний службовець, працівник, роботодавець, трудові правовідносини.

Державна служба є необхідним і важливим елементом у структурі держави. Сьогодні вона знаходиться на стадії реформування та оновлення, тому сучасний етап державотворення в Україні вимагає переосмислення статусу державного службовця в системі суспільного виробництва.

Слід зазначити, що поняття державної служби досліджували такі відомі вчені-правознавці, як: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, Н. Б. Болотіна, В. А. Власов, В. О. Воробйов, М. І. Іншин, С. В. Ківалов, В. Я. Малиновський, Н. Р. Нижник, О. Ю. Оболенський, А. О. Селіванов та інші.

Закон України «Про державну службу» [1] у ст. 1 визначає державну службу як професійну діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів.

Причому, як зазначає М. І. Іншин, необхідно робити акцент саме на «виконанні», тобто така робота, на його думку, має вимірюватися не часом або кількістю підготовлених документів, а формуванням владно-управлінських взаємовідносин між державою та суспільством, державним органом та об'єктами, що ними управляють, робота має бути спрямована на отримання результату в процесі управлінської діяльності [2, с. 62].

На думку Ю. П. Битяка та В. В. Зуйя, державна служба органічно пов'язана з державою, її роллю та місцем у житті суспільства. Вони наголошують, що саме у діяльності державних службовців реалізуються завдання і функції держави, адже кожна посада – це коло службових обов'язків, які складають частину компетенції відповідного державного органу [3, с. 56].